

М. Д. Подвисоцький.

СОН ПІД СУДНИЙ ДЕНЬ

„ПОМ - КІПУР”

Комічна оперетка у 4 діях і 5 картинах.

Музика проф. Е. Турули.

(Сюжет позичено у В. Короленка.)

1929

Накладом Книгарні „Український Базар”

806 Main St.

Winnipeg, Man.

Printed in Canada

М. Д. Подвисоцький.

Сон Під Судний День.

„ЙОМ - КІПУР”

Комічна оперетка у 4 діях і 5 картинах.

Музика проф. Е. Турули.

(Сюжет позичено у В. Короленка.)

1929

Накладом Книгарні „Український Базар”

806 Main St.

Winnipeg, Man.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Явтух Дубило, — багатий вдовець, років 30, мельник.

Янкель, — шинкар, р. 50.

Ривка, — його жінка.

Мотлик, — 14 р. із **їх діти**.

Сурка, — 12 р. із **їх діти**.

Харко Трегубенко, — москаль, шинкує в шинку.

Чорт.

Опанас, — чоловік, пяничка.

Гаврило, — парубок, обдертий, підсипка в млині.

Онищиха, — бідна вдова.

Галя, — її дочка, дівчина.

Олеся, — дівчина.

Гнат, — парубок.

Бучулиха, — молодиця.

Парубки, дівчата, молодиці, чоловіки.

Діється на селі.

ДІЯ I.

ШИНОК.

Праворуч прилавок, за котрим стоїть бочок з горішкою,
кварти, бутельки, лійки. Ліворуч великий стіл, біля його
кругом лавки. На першому плані ліжко, покрите прости-
ралом. Двері просто гладачів а лівого боку.

Перед підняттям занавіси грається
увертюра.

ЯВА I.

Янкель, Ривка, Панас, челядь.

(Янкель і Ривка з боку тихо балакають;
Харко біля стойки; челядь стоїть кругом
стола і як піднімається занавіса, з чарка-
ми в руках, співають).

Хор №. 1-й:

Гей пиймо братця, гей пиймо братця,
Горілку жваво тай живо,
Пісню співаймо анубо братця,
Від серця жваво тай щиро. (2 рази).

Щоб наша пісня, буйна роскішина,
Весело жваво лунала,
Щоб наша доля, щастя і воля,
Смутку до віку не знала. (2 рази).

Нехай же ллєся, нехай же пєся,
Річкою вино тай пиво,
Нумо співаймо, пиймо гуляймо,
Ворогам нашим на диво. (2 рази).

Гей пиймож братця, щоб нам пізнаться
Звідзвонім грімко чарками,
Бо всі помремо, в землю підемо,
Хтож буде плакати за нами. (2 рази).

Всі: Дай Боже! Дай Боже! (п'ять і заки-
сують).

Янкель: Дай Боже! Дай Боже!

Опанас. Давайте заспіваємо веселу!

Голоси: Веселу! Веселу!

Дехто: А яку-ж, яку?

Опанас: А хоч би й черешеньку?

Голоси: А справді! Давайте!

Хор №. 2.

Ой чія-ж то черешенька,

Ой чія-ж то вишня!

Ой чія-ж то дівчинонька,

На вулицю вийшла! (2 рази).

Ковалева дівчинонька,

Ой живе при мості,

Приїздили три козаки

До кovalя в гості! (2 рази).

I т. д. (3 куплети).

Опанас (після пісні): А тепер давайте,
панове, погуляємо. Ану, Семене, вчинь!
Покажи, як ми вміємо.

Голоси: А ну, ну, справді!

(Семен і ще де-хто танцюють козачка. —
Опанас п'яний деколи присідає, держучись
стола.

Де-хто: От чеше, вражий син! От пече, от
саданий!

Голоси: Браво! Браво! Так його, люци-
перового сина!

Опанас: Сади гуще, печи жарче!... (пус-
кається танцювати, приспівуючи: „Посади-

ла стара баба"...) А нехай йому біс, зовсім
охляв на ноги... Ти їх до танців, а вони до
лави мершій пнуться!... (сідає).

Ривка: Ну, годі, панове, погуляли трохи,
можна вже й розходитись. Завтра у нас
Судний день, — нам треба Богу молитись.

Опанас: Чого спішиш? Успієш ще й по-
молитись.

Янкель: Уф, Панаценку, уф красивий мій!
Після Судного дня така піде гулянка, та-
ка гулянка, що чортови буде тошно!

Опанас: З чого-ж це таке піде?

Янкель: Явтух Дубиленко загуляв. (Рив-
ка виходить на ліво). Йде, пе і поє. Всі зза-
ді його йдуть і тоже п'ють і поють. Мене
побачив, кричить: „Ей, добродію Янкель!”

Опанас: Ой, брешеш!... Він не так кри-
чнув!

Янкель: Ну, нехай так, не все равно... Ей,
кричить, Янкель!..

Опанас (пяніє): Чортів син Янкель! —
(сміх).

Янкель: Говорю, все равно... Ей, кричить,
добродію Янкель, готуй горілки... Всіх каже
угощаю... А в самово в шароварах золото,
так і дзвонить, як соловейко співає...

Опанас: Ти вслухався?

Янкель: Уф, вслухався! Уф вслухався, Па-
насику. Очень хорошево звон... Так динь.
динь, динь, динь, динь, дон! Хорошо. Душа,
як в маслі купається...

ЯВА II.

Ті-ж і Дубило.

Дубило (входить підпітий): Ей, роздайся море... Явтух Дубило пливе! (дають дорогу.) От люблю вас, панове, за ваше щире привітання! Завтра у мене неробітника, прошу приходьте, погуляємо.

Bcl: Спасибі, спасибі!

Дубило: Янкель! Готуй хлопцям горілки, оселедців, тілько на дворі, бо тут душно. А ми, поки що, втінемо мою пісню!.. Ей, роздайся море... Явтух Дубило співає!

Дубило (співає) №. 3-й:

У неділю вранці було
Дивне диво еге-ж!
Сів на бабу Гула
Та й махнув в Париж! (2 рази).

Риж, риж, риж!
Та й махнув в Париж!
Скоком, боком, перебоком
Та й махнув в Париж! (2 рази).

Хор:

Риж, риж, риж! і т. п.

Оженився мій сусід
Взяв жінку, еге-ж!
Не поживши з нею дня,
Та й махнув в Париж! (2 рази).

Хор:

Риж, риж, риж! і т. п.

Він голодний спать лягає
Вставши, жінко! Еге-ж!
Не умившись без сорочки,
Та й махнув в Париж! (2 рази).

Хор:

Риж, риж, риж! і т. п.

Один чобіт на підкову,
А другий еге-ж!
Осідавши бабу Гула,
Та й махнув в Париж! (2 рази).

Хор:

Риж, риж, риж! і т. п.

Дубило: А що гарна пісня?

Голоси: Гарна, гарна!

Дубило: Спасибі. Йдіть-же, панове, там

Янкель заготував для вас, а я зараз.

Всі (виходять): Спасибі, спасибі!

ЯВА III.

Опанас, Дубило і Харко.

Опанас: Куди це Янкель попер?

Харко: По ділам. Це-ж завтра у них важний день.

Дубило: Який?

Харко: Йом-Кіпур.

Опанас: Який каптур?

Харко: То ви ще не догадались, який це день?

Дубило: Нашо мені й знати всякий єврейський празник! Хіба я у них служу, чи що?

Харко: Всякий? То то й єсть, що не всякий! Сьогодня у них таке свято, що тільки раз у рік й буває. Такого свята на всім світі ні в одного народу не буває. (Янкель і Ривка під дверми підслухують).

Дубило: А ну-ну, цікаво!

Опанас: Цікаво, цікаво (дрімає). Ці-ка-ка-ка-во-о...

Харко: Про хапуна, я думаю, ви чули?

Дубило: Ну так щож?

Харко: Янкель думав іхати в город на свяtkи, та мабуть хапуна злякався й роздумав.

Дубило: Розумний Жид, -- не поїхав. Могло статись так, що він тільки з хати, а хапун його цап-царап!

Опанас: Оxo-xo-xo-xo!... Кумедія!

Харко: То-то й воно! Він добре зробив, бо колиб це на мене, то хоч я й воював з басурменським народом і маю мендаль за спасеніє погибаючих, — а ні за які, здається карбованці, тепер не іхавби. Сиди собі в хаті, — з хати не цапне.

Дубило: Чом? Коли вже має цапати, то цапне й в хаті.

Опанас: Oxo-xo-xo-xo!... Кумедія!

Харко: Воно положім й так, — а все таки безпечніше.

Дубило: Може ти брешеш?

Харко: От і брешеш! Разлі це я сам ви думав, чи мій батько, чилі сват, коли це відомо всему хрещеному мирові.

Опанас: Охо-хо-хо-хо!... Кумедія!

Дубило: А ти-ж сам бачив? Ага? А коли не бачив, то й не молоти язиком.

Харко: Брехать не стану. Сам нікогда не бачив. А ви, господин мельник, коли не будь Київ видали?

Дубило: Ні, не видав, теж брехать не буду.

Харко: А він таки є, хоч й не видали.

Дубило: Що правда, то правда, -- таки Київ є, хоч я його й не видав... Видно, треба повірити, коли люди кажуть. Я, бачиш, того... я хотів запитати, від кого-ж ти чув?

Харко: Ба! від кого! А ви від кого про Київ чули?

Дубило: Ну й язик у тебе, так язик! Чиста бритва, щоб він тобі всох!

Опанас: Охо-хо-хо-хо!... Кумедія!

Харко: Нічого майому языку одсихать, а ви, краще вірте людям, коли вони кажуть. Єжелі всі говорять, то значить правда. А не булава правда, то всі не говорилиб, а розказувалиб одні тільки брехуни, от що!

Дубило: Тю-тю-тю!... Остановись! Довбає словами по башці, як макогоном в ступі. Я вже сам бачу, що не туди попав... А тільки, звідки все це взялось?..

Харко: А звідти й взялось, що це кожний рік буває.

Дубило: А що-же таке буває, — га?

Харко: Ег-ег! Я бачу ви й цого не знаєте, що буває в судний день?...

Опанас: Кумедія!

Дубило: Колиб знат, то й не питав би. —
Чую давно, — люде кажуть: „Хапун, ха-
пун,” а що за хапун, — біс його знає!

Харко: Так би зразу й казали. Не люблю
таких гордих людей, як ви; йому треба го-
рілки, то він перш про квас запитає... Ха,
ха, ха!... (співає) №. 4-ий:

Коли хочеш, чоловіче,
Про хапуна знати,
Запитайся в москаля, —
Будеш розум мати. (2 рази).

Дубило:

Будь-же ласкавий, москалю, —
Язиком не мий, —
Скажи хутко, — я бажаю:
Хто хапун такий? (2 рази).

Харко: Ха, ха, ха!... Цікаво?

Опанас: Ох-хо-хо-хо! Ну й кумедія!

Дубило: А може ти таки — теє... бре-
шеш? Гріх!

Харко: Може кому й гріх, а салдату все
можна! Нам такая й бумага видається.

Дубило: Хіба, що бумага.... Ну то розка-
жи-ж!

Харко: Хапун, треба вам знати, то є осо-
бенний єврейський чорт. Він силу тілько
має над одними грішними євреями: кожний
рік хапає собі по одному. В Судний день,
в лівніч він влітає в горнищю, вибирає са-
мого грішного, що не по правді живе, —
ї цап-царап!

Дубило: Цап-царап!!

Харко: Е, розказувати про це, й то мото-рошно.

Опанас: Охо-хо-хо... Кумедія... (дрімає).

Дубило: Куди-ж він його несе?

Харко: А куди-ж, як не в пекло! Тащить його над лісами, полями, над горами й долинами. А як місяць світить, то йому не так вже спідручно.

Дубило: Чого?

Харко: А того, що стоїть кому крикнути: „Кинь! Це мое!” — він зараз випустить. Замахає крилами, як підстрілений шуляк, і зникне. А Жид падає на землю. Добре, як ні високо, або на мягкє упаде. А то все одно пропаде без пользи... Ні собі, ні чортови! (Опанас сонний падає під стіл і за-спипляє).

Дубило: От штука! От як би нашого, справді, Янкеля хапнув, (в бік.) тодіб я за-папував!

Харко: А він що на дорозі вам стоїть, чи що?

Дубило: А певно, що на дорозі. Е, та що то говорити!

ЯВА IV.

Ті-ж, Янкель і Ривка (входять).

Янкель: Про що ви тут балакаете, Дубиленко? (Весь час на сцені вештаються Мотлик і Сурка).

Дубило (сміється): Про хапуна, балакаємо.

Янкель: Про якого хапуна?

Дубило: А того, що хапає вас. От, гляди, щоб бува цеї ночі й тебе не хапнув!

Янкель: — Е, мишігін, вибачайте ви!

Дубило (співає) №. 4.:

На Йом-Кіпуря в Судний день,
В глупу північ прилітає
Чорт-хапун і з хвостом
І жидів хапає! (2 рази).

Раз ти чесний, не глитай,
Спи спокійно і молись,
Раз нечесний, не звивай,
Бо хапун цар-рап! (2 рази).

Ось совіт мій -- не звивай,
Душа твоя чорна, чорна,
Молись Богу, бо хапун
Вже летить проворно! (2 рази).

Хапне, цапне, вхопе,
Чорну душу, ѹти
Під небом грізним
За все одвіт даси! (2 рази).

Дубило: Ну а тепер, поки що, бувайте здорові. Ха, ха, ха!.... Стережись, Янкель! Ха, ха, ха!... (пішов).

Ривка: Шо це він наговорив?....

Янкель: Е, дурний мужило! Один дурень Среше, а другий перебріхує.

Харко: Ну, положим, що не бреше!

Ривка (до Янкеля): Йди мені зараз помолись Богу, щоб Він нам простив гріхи, щоби радісно зустріли святий день.

Янкель: Уф, Ривини, я так ізморився, так наробився... Завтра помолюсь...

Ривка: Ну як тобі, Яшеньки, не стидно такі паскудні речі говорити! „Наморився!”... За це великий гріх. Ти чув, що Дубило зараз співав про хапуна? (сміється). Так і хапне.

Янкель: Нехай хапає, я його не боюсь! Колиб його не схапав.

Ривка -- №. 5:

Іди, Яшеньки, дивись,
Зараз Богу помолись!

Янкель:

Уф, Ривини, душко,
Тягне до подушки...

Янкель:

Спати, спати, не дрімати,
Рано треба уставати;
Рано, рано підніматись
Мені в школу забиратись. (2 рази).

Харко:

Спати, спати, не дрімати,
Рано треба просипатись,
Рано, рано підніматись
І до діла треба братись. (2 рази).

Ривка:

Спати, спати, не лежати
Алеж треба і те знати,
Щоб до школи, діла братись

Треба Бога запитатись. (2 рази).

Ривка: Зараз мені, Яшенька, йди і молись Богу, бо той Дубило такого наговорив, що аж страшно. Хапун, та хапун!... (Пішла. Харко лягає спати на столі, Янкель числить виручку-гроші).

ЯВА V.

Янкель (сам).

Янкель (числить коло стола гроші): — Наплювати на самово хапун! А на дурний Дубиленко — можна даже з ногами растирати! Один карбованець... Скілько сьогодня я натрудився, скілько наробився, а все для сімі! Другий карбованець... Воно положим не много страшно за отого Хапун, але... вибачайте, Дубиленко дурень, — вуха має й слухає, що брешуть. Три карбованці. — Зовсім дурний, він думає, що я злякаюсь і буду ділать отсюдова махен-драпес. Чотири карбованці. Колиб гельт був у кишени, а там сто хапунів не страшно видіть. Пять карбованців. Я добре знаю, що Дубиленко колиб так міг, як не може, проглотив би мене зовсім. Я за для нього болячка в горлі. Шість карбованців. (Дивиться у скринку). Ач які купочки! Ох ви, мої голубятка, соловейчики! Колиб Харко не побачив, а то всі забере. (Ховає гроші а сам лягає на постелі спати, приспівуючи: „Дин, дин, дон дан... Засипляє“).

(Оркестра грає сон Янкеля, № 7. Через кілька хвилин входить Ривка, вбрана в празничну одіж, підходить до Янкеля).

Ривка (будить його): Янкель... Яшенька... Янкель!... Заснув, не помолившись Богу... Заснув й не добудешся... Наморився бідний за цілий день і ляг, не помолившись. (Відходить до вікна). Боже! Прости йому! — (Співає № 6.):

Прости йому, Боже,
Його тяжкий гріх!
Бо струдився, наморився,
Він спочити ліг. (2 рази).

Борони нас, Боже,
Від всякого зла,
Дай же нам Боже,
Чого в нас нема. (2 рази).

І грошиків трошки —
І здоровля дай,
І в нещастю горі —
Ти не забувай. (2 рази).

(Музика переходить зараз же в сон. Янкель, Харко і Панас сплять).

Ривка: Боже милостивий! Прости йому його великий гріх.... (повернулася до Янкеля, після довшої павзи). Спить, кріпко заснув! (пішла до себе в кімнату).

З а н а в і с а.

ДІЯ II.
ГЛУХЕ МІСЦЕ.

На першому пляні млин; кругом з обох боків високі тополі; прямо — річка, очерет, осока.

ЯВА I.

(Як піднімається занавіса, за лаштунжками чути спів Дубили, котрий співаючи пяненький входить).

Дубило (співає №. 7):

Ой, гоп, гопака!
Полюбила козака.
Та рудого, та старого —
Лиха доля така...

Ой, гоп, гопака!
Полюбила козака. (2 рази).

Виплю чарку, виплю другу,
Виплю третю на потугу,
Пяту, шесту та й кінець,
Пішла баба у танець!...

Ой, гоп, гопака! і т. д.

Старий, рудий бабу кличе,
А та йому дулі тиче:
Оженився, сатано,
Заробляй-же на пшено....

Ой, гоп, гопака! і т. д.

(По скінчення пісні): От все не так йде

на цьому світі. Як то чоловікові буває весело, а від чого --- і не придумаєш... От тепер дівка вигнала, жидом обізвала, еге-ге! Колиб я був євреєм, та мав такі гроши, та торговлю.... та хібаб я так жив? Ні, не так! Ну яке мое життя? Роби на млини сам, ніч не доспи, день не доїж; дивись за водою, щоб не втікла, дивись за камінем, дивись за валом, дивись за шестернями, дивись за пальцями, щоб забирали рівно... Ну й так даліше... Від грошика грошик родився... Приміром сказати, заведи собі пару свиней; дивишся — свиня-звір плодючий — через рік чуть не стадо! Так саме й гроші:пускаеш їх по людях на пасовиско, а воши тобі й припід приносять... (чути удар дзвону). Еге, це вже мабуть північ... Тільки от Янкель забрав у свої руки всі пасовиска, і моїм бідним карбованцям нема де випастись, нема де плодитись, мов би тим баранам на вигоні, де побували кози... (після павзи бе себе по чолі рукою). Ба, от була б штука, так штука!... Йи-же Богу, пречудесная... Сьогодня Судний день... Шо, колиб єрейському чортові полюбився як раз наш шинькар Янкель?... Та де! Не бувати цему ніколи! Чи мало в городі є грішних євреїв? Ні, не такий ти, Явтуше, щасливий чоловік, щоб хапун вибрав собі з тисячі як раз нашого Янкеля. (Знов удар дзвону). Дзвонар наш Кадило заснув собі під церквою, та й дергає за мотузок... Ехе-

хе-хе!... Треба й собі йти спати (кричить до млина). Гаврило! Ей, Гаврило! — Так і є, в млині пусті, а він лотер знову потяг на село до дівчат... (дивиться в гору). А гарна ніч сьогодня, місяць, як днем світить... Е, треба таки йти спати. (Відчинивши двері, пішов до млина. За лаштунками чути хор: Ой закувала сива, і т. д.).

Дубило (роздягнений, босий, виходить із млина, співаючи) №. 8.

І не спиться й не сидиться,
І сон мене не бере!
Ой, хто-ж мої карбованці
На пасовисько візьме? (2 рази).

Пасітесь, білобрюхи,
Де найбільше горя!
А я піду до дівчини,
Що чорні брови. (2 рази).

Пасітесь, жовтобрюхи,
Не бійтесь вовка,
А я піду до дівчини —
Чи змита головка. (2 рази).

Ой, хоч змита, хоч не змита,
Аби не побита!
Хоч гладенька, не гладенька,
Аби веселенька! (2 рази).

(Зіває). А-а-а-а!... Ніяк не можу заснути...
Все таки єврей, так єврей, нерівня хрещеному чоловікові. Як я й беру лихву, — ну, й беру, цього нельзя сказати, що не беру,

-- так краще-ж, я думаю, дати процент сво-
йому братови, хрещеному, чим нехрещено-
му євею... (зіває). А-а-а-а-а!... (Підняв
голову та так на місці і закамянів. Павза).
Що це?! Га!... Та не вже-ж хапун... (Музика
грає прелюдію, яка що раз міцніша й пере-
ходить, як влітає чорт, в бурю). Е-ей! От
тобі й штука!... Сюди летить! (Ховається
за дерево; влітає чорт з Янкелем, робить
кілька взмахів, падає на землю, простяг-
нувся мов не живий, а Янкель півзамучен-
ний падає разом з ним. Довга павза. Му-
зика затихає).

ЯВА II.

Дубило, Чорт і Янкель.

Дубило (за деревом): А слава-ж тобі, Го-
споди, таки ніхто другий, --- наш шинькар
Янкель! Побачимо, що то дальнє буде, а
тільки мені в це діло не треба мішатись...
Моя хата з краю, я нічого не знаю... Ну, Яв-
туше, аж тепер ти пан! (Янкель піднімає
голову, дивиться кругом, піднявся і тихень-
ко, по журавлиному наміряється втікати).

Дубило: Ой втіче, їй-же Богу, втіче!

Чорт (схвативши Янкеля за фалду): По-
жди, ще рано... Диви, який прудкий! Я не
вспів відпочити, а ти вже збирався дальнє.
Тобі то добре, а як мені таскати тебе тако-
го здорового! Чуть не здох.

Янкель: Ну, оддихайте собі на здоровля,
а я до своєї коршми й пішечком дійду.

Чорт (сердито, вскочив на ноги): Що та-
ке?... Що я тобі в балагули, чи що нанився,
тебе возити? Ти ще шуткуєш...

Янкель: Які можуть бути шутки... Я вам
очень дуже благодарен за те, що ви меня
доставили з містечка досюдова, а отсюдо-
ва я дійду сам. Єто зовсім даже недалеко-
во разстояніє. Зачим вам себя безспо-
коїть?

Чорт (затермосавши Янкелем): Що? Га?!

Янкель (кричить): Ой, вай, вай змір!...

Дубило: От так! Хоч воно й грішно хва-
лити чорта, а цего я все таки похвалю, мо-
лодця!

Чорт (сів): Кричи скільки хочеш. В ми-
ні пусто.

Янкель: А ви по чим знаєте? (кричить):
Господин мельник! Ой, господин Дубилен-
ко... Серебрянний, золотой, бриліяントовий
господин! Пожалуйста вийдіте сюда на од-
ну саму коротеньку секунду і скажіть тільки три слова. Я вам за це подарую по-
ловину довгу.

Дубило: Весь буде мій.

Янкель (плачє): Ой, моя Ривка, Ой мої
діти, бідні діти!.. (співає) №. 9-ий:

Ой пожалуйста, господин,
Нащо я вам здався?
Зачим меня хапинули
Щоб я мордувався?... (2 рази).
Чи я вам полюбився,
Чи ви меня так:

За картошки, здрастуй Мошке,
Одівайся в лапсердак. (2 рази).

Бога ради, я вас просю
Пропускайте меня,
Нехай йду собі до дому, —
Я вас просю за себя, і т. д. (2 рази).

Чорт (сміється):

Ха, ха, ха, ха, ха, ха!...

Янкель:

Ви смієтесь, ізвиніте?

Чорт:

І сміюсь, так щож?

Янкель:

Я вас просю одпустіте!

Чорт:

Не відпустю ні защо!

Янкель:

Ой, пожалуйста господин, і т. д.
(3 куплети).

Чорт (після пісні): На це я тобі ось що скажу. Ти вслухайся в мої слова і знатимеш, за що я тебе хапнув. (співає) №. 10-й:

Був собі один жидочек, —
Він без пейсиків ходив,
І ярмулку за шнурочок
У кишені він носив. (2 рази).

Таким робом він забувши
Всі традиції дідів,
Нігде в школі не бувавши,
Сало, мясо завши їв. (2 рази).

Його вчили і просили
Закон праведно сповнять,
І святих традицій віри,
Нігде в світі не чіпать. (2 рази).

Алеж грішник цего вчення
Не послухав і не чув,
І за це його скоренько
Чорт, мій брат, його хапнув!.. (2 рази).

Янкель: Ну а хіба я такий? Пейси і яр-
мулку, как видите носив, в школу, слава
Богу, ходив і сало, как вам ізвестно, не їв.

Чорт: Ну, а Богу завше молився?

Янкель: Пст! Я щось хочу вам сказати...

Чорт: Що?

Янкель: Скажіть ви мені на милость, і що
сто у вас за мода — хватать непременно
бідного єврейчика... Чом ви не возьмете со-
бі краще хорошого гоя. От тут недалеко
живе отличного мельник Дубиленко...

Дубило: А щоб ти луснув!

Чорт (зітхнув): Ех, Янкель, не знаєш ти
нашого діла! До них я не можу і приступи-
тись!

Янкель: А позольте спрашівать, што тут
долго приступатсья, што тут за большово
хитрость? Я сам знаю, як ви мене зараз хап-
нули, — што я не успівал даже і крикнуть.

Чорт (засміявшись): Шо правда, то прав-
да: тебе хватать легко... А знаєш через що?

Янкель: Ну-у?

Чорт: Через те, що ти сам хапав здоровово.

Я тобі скажу, що такого грішного єрея,
як ти, я ще не здивав! Я вже більш, як де-
сять років не хапаю через те, що нема грі-
шних. (співає) №. 11-ий:

Літ десять я вже не хапаю:
Всі стали праведно жити;
Всюди, куди лиш визираю —
Чесність і правда стежить.

Тепер вже не так, як бувало:
Що кіч цілу хапаєш,
Хапаєш без міри, без ліку,
І ледви до дому біжиш.

Чуть тільки бувало крилами
Взмахнеш, і мов стріла
Вся здобич багата до тебе
Спішить і прямує сама!...

Янкель: Ой-вай, удивільное діло! А ка-
ково же ето на меня гріха?

Чорт: Як то якій? У мене все списано, —
і там у пеклі все тобі перелічать.

Янкель (співає) №. 12-ий:

За що-ж ви, пане,
Затруїли мій вік?

Чорт:

За те, що ти грішний
І злий чоловік!

Янкель:

Ой, чи вже-ж мені, паноньку,

Не простиш цей раз?!

Чорт:

Не простю, бо грішним

Надто ти вже став!

(Разом):

Янкель:

Ой, ой, ой, ой!..

Зглянсь надо мною!

Сімю-ж мою бідну

Хтож заспокоє? (2 рази).

Чорт:

Хо-хо-хо-хо!...

Я-ж тут з тобою!

Сімю-ж твою бідну

Хтось заспокоє! (2 рази).

Чорт і Янкель (разом):

Краще сядь, мовчи, та й жди,

Взяв на себе-ж ти біди!!...

Чорт: Ай, Янкель, Янкель, грішний ти чо
ловік!

Янкель: Ну, я не кажу, що негрішний, а
тільки я кажу, що ви, господин чорт, не
знаєте собственного діла! Ви думаете, мель-
ник не бере проценти?... Ви думаете, мель-
ник не кормиться людським потом?...

Чорт: Ну, не бреши на мельника. Не та-
кий він чоловік, як ти...

Янкель: Ой-вай, як ви ошибаетесь! Ну
ак я вам от що буду говорити... (шепче на
вухо чортови, показує на дерево, за яким
стоїть Дубило, і, загнувши палець, числить)
Раз!

Чорт (глинув на дерево): Брешеш, не може бути!

Янкель: Пхе, я краще знаю! А ви-ж почекайте... (знову шепче). Два. А це от (шепче) буде... три, — як чесний єврей!

Чорт: Не може бути!

Янкель: Давайте будем хадить об заклад Єжелі моя правда, то ви через рік відпустити мене цілого і ще заплатите мені убитки.

Чорт: Ха! Я согласен! От це була б штука! Тоді я спробував би свою силу...

Янкель: Я вам кажу, що ви зробите хороший гешефт!.. (Чути спів півня).

Чорт (встрепенувся): Ну нехай буде так, через рік на цему місці... (протягає руку).

Янкель: На цему місці! (рукаються).

Чорт: Збирайся.

Янкель: А може ви мене відпустите?

(В оркестрі тиха прелюдія, яка переходить далі в бурю. Чорт дико захочотав, підноситься в гору, а далі хватає Янкеля й з ним зникає).

Янкель (кричить): Ой господин мельник, заступітесь, скажіть три слова! Я-ж ба-чу вас за деревом. Пожалійте бідного єврея, адже ж єврей також має живу душу!

Дубило: От підлій чортяка: тільки му-чить бідного жида! А там, дивись й півні співатимуть... (виходить зза дерева, дивиться в гору). Ал-ж полетів скоро!... Став навбільшки, як ворона... як горобець...

як муха... як комарик... Щез! (миттю біжить і зачиняється у млині).

ЯВА III.

(За сценою чути пісню Гаврила; він п'яний входить і співає).

Дубило і Гаврило.

№. 13-ий:

Кажуть мені женитися, —
На що-ж мені жінка?
Коли скрізь задешевіла
На гамуз горілка. (2 рази).

Кличе-ж мене сусідонька
Та до свої хати,
Поставила стороженьку,
Щоб мене спіймати. (2 рази).

Утікав я через тин,
Тай не доторкнувся...
Опік мене мужик ціпом,
А я й усміхнувся! (2 рази).

Утікав я через тин,
Через перелази,
Опік мене якись дідько
Аж чотири рази. (2 рази).

(Стукає в млин): Одчини!

Дубило (з млина): А хто там? Це ти, Гаврило?

Гаврило: А то-ж хто?

Дубило: Побожись, що ти!

Гаврило: Ну, їй же Богу, я! Де-ж це видано, щоб я — та не я був? Ще й божись: От чудасія!...

Дубило (виходить з млина).

Гаврило: Хазяйнин, та що з вами?! Вся пика в муці: — біла, як стіна!..

Дубило: А ти над річкою йшов?

Гаврило: Над річкою.

Дубило: А не дивився на небо?

Гаврило: Може й дивився.

Дубило: А не бачив, часом, того?..

Гаврило: Кого?

Дубило: Дурень! Того, що хапнув шинькаря Янкеля.

Гаврило: А який його біс хапнув?!

Дубило: Який!... Жидівський хапун!

Гаврило (павза): А ви на селі, часом не були?

Дубило: Був.

Гаврило: А до шинку, часом, не заходили?

Дубило: Заходив.

Гаврило: А горілки, часом, не випивали?

Дубило: Тыфу! От й говори з дурним! — Я-ж своїми очима бачив, — чортяка! Он там відпочивав разом з Янкелем.

Гаврило: Ну й що?

Дубило: Ну й... (махнув рукою).

Гаврило (подивився кругом, потім в гру, почухавши потилицю): От так чудасія! Що-ж тепер буде? Як же тепер без Янкеля?

Дубило: А на що тобі Янкель, га?

Гаврило: Та не мені... А все таки.. Е, не

кожіть, хазяїн, без Янкеля якось воно не тєе...

Дубило: Тю... Дурень, так, дурень і є! — (співає №. 14-ий):

Ой, Гавриле, — чоботяка,
Який дурень ти ну-ну!
Аджеж кажу, що чортяка
Жида нашого хапнув! (2 рази).

Гаврило:

Ой, не лайтесь, пан Дубило,
Бо людина я така:
Від руки вже кров обмила
Не одного мужика! (2 рази).

Гаврило: Ну й чого ви лаетесь? Я сам не скажу, щоб був розумний, а все таки скажіть мені, хто у нас буде шунькувати?

Дубило: Хто?

Гаврило: А таки хто?

Дубило: А може й я!

Гаврило: Ви?... Хіба що так... (пішов у млин).

Дубило: Хе, хе, хе... не нравиться!.. Знаю, що вам це не подобається, а все таки я буду шинькувати! Всі до мене прийдімо поклонимся (дивиться вгору). Ну, тепер вони далеко.. Тепер поминай Янкеля, як звали!.. А може подумають на мене, що я.. значить його... тее.. Е, та що тут толкувати! Моя хата з краю, я нічого не знаю. Іж пе-ріг з грибами, а держи язик за зубами; дурень кричить, а розумний мовчить... Хе, хе, хе!... (співає):

І не спиться й не сидиться
І сон мене не ши-ши!!
Бо то-ж мої карбованці
На пасовисько пішли!...

Ну, Явтуше, аж тепер настала твоя пора!
(Йде в млин).

Занавіса.

ДІЯ III.

Село.

На право, на першому пляні, млин, у стрісі
заткнутий друк, до якого причіплена фляшка.
На ліво, на другім пляні, хатина
Онищихи.

ЯВА I.

(За сценою чути хоровий спів, який міцнішає й наближається. Гурт проходить через сцену співаючи):

Ой бре, море, бре!
Сип, шинькарко, ще,
Єсть у мене рідний батько, —
Викупить мене! і т. д.

ЯВА II.

Гнат Й Олеся (входять, обнявшиесь).

Гнат: Посиділи би ще трохи, навіть не на-
балакалися, як слід...

Олеся: Який бо! Хорошого та багато за
хотів! Пострівай!

Гнат: „Пострівай!” Ніколи не надивишся на тебе й не наговоришся! Завше ти спішиш кудись... А хто спішить, той людей смішить!...

Олеся: Е, це не про нас, серце, писано!

Гнат: Серце! (обнімає її цілує). Ти, моя голубонька сизокрила! Щастя... життя моє найкраще!... (співає) №. 15-ий:

Ой, ти дівчино,
Горда та пишна!
Чом ти до мене
З вечера не вийшла? (2 рази).

Олеся:

Ой як я маю
До тебе ходити?
Кругом живуть вороженьки
Будуть нас судити. (2 рази).

(Разом):

Гнат:

Ой нехай судять
Та як розуміють!
Прийде тая годинонька,
Що всі поніміють. (2 рази).

Олеся:

Ой нехай судять,
Та на своє лихо
Ми з тобою, мое серце,
Любимося тихо. (2 рази).

Гнат: Всі поніміють, мое серденько!

Олеся: А правда? То давай, краще, не будемо заздалегідь сумувати, ще надійстя нам це в свою пору.

Гнат: Давай, давай!

Олеся (взявшись під боки, співає і пританцює. Гнат любується). №. 16-ий.

Всі курочки до купочки,
Півень на порозі,
Усі хлопці на вулиці,
А мій у дорозі. (2 рази).

Насіяна пшениченька
Та нікому жати,
Питається син матери,
Которую брати. (2 рази).

Повій вітер — вітерочку
З глибокого яру,
Прибудь мілий, чорнобривий,
З далекого краю. (2 рази).

Рад би вітер повівати, —
Яр глибокий дуже.
Рад би мілий прибувати,
Так далеко дуже! (2 рази).

Гнат: Ах, ти моя курочка! (ловить її).

Олеся (втікає, дражнить його): Ах, ти мій півничок! (Олеся втікає, а за нею й Гнат).

ЯВА III.

(За сценою чути спів Дубили).

№. 20-ий:

На тарілці два лини,
Прийди, серце, прилини,
Прийди, прийди, прилини
До серденька пригорни. (2 рази).

(входить)

Були в мене перстні,
Та всі розкотились;
Були в мене молодиці
То всі показились. (2 рази).

Одна оженилась,
Друга утопилася,
А третюю чорти взяли,
Щоб не волочилася. — (2 рази).

Ой не ходи по льоду —
Бо завалишся;
Чи ти мене вірно любиш,
Чи ти чванишся? (2 рази).

Як я тебе не люблю,
Скарай мене, Боже, —
Буду тебе цілувати
Поки сон ізможе. (2 рази).

I націлувався,
I намилувався,
Як у саду соловейко
Тай нащебетався! (2 рази).

Хе, хе, хе, хе!... Ловко, матери його в хвіст! Превосходно! (береться за голову). Але-ж там цілувалася тепер, але-ж цілувалася якась парочка париста, аж у мене слинна потекла... (через сцену вертаються Гнат

й Олеся, голосно цілються, не бачучи Дубили).

Дубило (побачивши їх): А ти, — не знаю як тебе, — почекав би цілуватись. А то чмокаеш, як соловейко в кущах!

Гнат (вже на виході): А тобі, собачий син, треба в чужі двері носа сувать? Так от зажди, я й тебе чмокну дручком по ногах. Еудеш знати, як мішатись не в свое діло..

Дубило (поточуючись назад): Ну-ну!.. Подумаєш, важну роботу робить.. (ті зникають). Ну й подлий же парубок! так, бісів син чмокає, що мені аж завидно стало! (підходить до хати Онищихи й стукає у вікно). Не знаю, чи є в дома стара Онищиха, чи нема? Клята баба до цеї пори грошей не отдає...

(З коршми де-коли доноситься спів Панаса й Харка: „Гей чого хлопці, славні молодці»).

Дубило (слухає): Грошки у шиньку випасаються, хе, хе, хе!...

ЯВА IV.

Дубило і Гая.

Гая (вибігає з хати й обнимає Дубилу): Явтуше! мій мілій, бажаний! Прийшов таки... А я вже ждала, заждалась, думала зсохну без тебе, як та билинка без води..

Дубило: Е, не зсохла, таки, слава тобі господи! Слава Богу, ще нічого!

Галя: Коли-ж рушники готувати будемо?
Адже-ж й пилипівка скоро.

Дубило (в бік): Ач куди гне! Ех, Явтуше, задасть вона тобі перцю! (до неї). Коли, кажеш, будемо рушники готувати?

Галя: Еге-ж, коли, коли, мій дорогий?

Дубило: А ти, Галочка, чула, як раз свистить, або щука кричить?

Галя: Що ти... Смієшся?!

Дубило: Зараз тобі й рушники. Поміркуй сама, як же це можна, коли я тепер уже не підсипка, а мельник, і скоро, може, стану першим багатирем на селі, ти --- бідна вдовина дочка?

Галя (відскочила від нього, хватає себе за серце): А я думала... ох, бідна-ж моя головонько!... Так... Так чого-ж ти, подлій чоловіче, стукав у вікно?

Дубило: Еге! чого стукав... А чого-ж мені й не стукати, коли твоя мати винна мені гроші? А тут ти вискочила, та прямо цілаватись. Що-ж мені... Я теж вмію цілаватись не гірше других! (протягає до неї руку).

Галя (з жаром): Геть, паскудний! Я тобі не бумажка рубleva, що ти мене хватаєш ніби свою. От підійди ще, я тебе так огрію, що ти забудеш навіть хто ти.

Дубило: От так гарячка! А що я тобі, прости Господи, жид чи що, що ти так паскудно лаєшся.

Галя: А то-ж ні, — сто раз гірш його! За

попіну вже карбованець налічив та ще тобі мало: до мене приліз за процентами. — Геть! — кажу тобі, — навісний.

Дубило: Ну й дівка! Я бачу з тобою розумному чоловікові й говорити не можна.

Галя (плачє): Я-ж думала, що ти кохаєш, як і казав... я вірила тобі... кохала серцем, а ти...

Дубило: Е! (махнув рукою й повертається йти).

Галя: Співає №. 18-ий:

Та куди йдеш, Явтуш,
Та куди йдеш, мій друже?

Дубило:

Не скажу!

Галя:

Та коли-ж твоя та добрая ласка
То й скажеш.

Дубило:

На базар!

Галя:

Візьми-ж мене, Явтуше,
Візьми мене, мій друже?

Дубило:

Не хочу!

Галя:

Та коли-ж твоя та добрая ласка
То й схочеш!

Дубило:

Іди, як хоч!

Галя:

Обійму-ж тебе, Явтуше,

Обійму тебе, мій друже!

Дубило:

Не хочу!

Галя:

Та коли-ж твоя та добрая ласка,
То й схочеш.

Дубило:

Обійми, та не задави!

Галя:

Поцілую тебе, Явтуше,
Поцілую тебе, мій друже!

Дубило:

Не хочу!

Галя:

Та коли-ж твої та добрая ласка
То й схочеш!

Дубило:

Поцілуй, та не вкуси.

Галя (після пісні): То... ти смієшся надо мною, над моїм коханням?.. Забув про все, що недавно було між нами!... Пишаєшся своїм багатством, ха-ха-ха!...

ЯВА V.

ТІ-Ж Й ОНИЩИХА.

Онищиха (виходить з хати, кланяється).

Дубило (взявшись під боки): А знаєш ти. стара, чого оце я прийшов до вас?

Онищиха: Ох, як же мені біdníй не знати! Видно ти прийшов за моїми грішми...

Дубило: Хе! Не за твоїми, стара, а за своїми власними. Я-ж не розбійник який,

щоб за чужими грішми в чужу хату йти.

Галя: Отже таки за чужими й прийшов.
(бадьорно, наступаючи на нього). Не за
своїми-ж!

Дубило (відступаючи назад): Ну й скажена дівка! Й-Богу такої скаженої не тільки в селі, але й цілій губернії не найдеш. Ну, подумай ти, яке слово сказала! Та не будь тут одна твоя мати, так я тебе в суд потягнувби за безчесття. Подумай!

Галя: А що мені думати, коли це правда!

Дубило: Яка-ж правда, коли стара у мене брала гроші, а не віддала?

Галя: Брешеш, брешеш, як руда собака. Як був підсипкою, та зо мною женихався, не говорив тоді, що назад потребуєш. А як помер дядько, — ти сам став мельником, весь довг вже перебрав й ще тобі мало?

Дубило: А мука?

Галя: Ну, що мука?.. Скілько за муку?

Дубило: По копі. Дешевше ніхто не дастъ.

Галя: А скілько-ж ти з нас уже перебрав?

Дубило: Тю-тю!.. Куди махнула! Язик у тебе теж... не гірш Харка. А проценти? — (Галя плаче). От таке! Чого би це я кидався на людей. Не лаялась би, так нічогоб й плакати.

Галя: Мовчи, мовчи ти, паскудна тварюка!

Дубило: Мовчи вже й ти, коли так!

Онищиха: Мовчи вже, мовчи, моя доню¹

Галя: Не стану мовчати, мамо, не стану, не стану! А коли хочете ви знати, то ще й очі вищарапаю, щоб не смів про мене славу пускати, та у вікна стукатись, та цілуватись! Нашо стукав, кажи!... а то як схоплю за чурину, то не подивлюсь, що ти мельник і багатир. Не байсь, перш не гордився: сам женихався... А тепер вже ніс задрав, що й шапка на голові не вдергиться!..

Онищиха: Ой, доню мовчи вже, моя сірітонько! А ви, пане мельнику, простіть ій дурній дівчині. Молодий розум з молодим серцем — що молоде пиво: і мутне і бурить.

Дубило: А мені що? Мені від неї ні меду ні пива не треба: для того, що я вам нерівня. Мені віддай мої гроші, то я на вас ні дивитися не стану.

Онищиха: Ох, нема-ж у нас? Пожди ще, заробимо з дочкою, то й віддамо. Ох, горе мое із тобою і з нею. Ти-ж сам знаєш, — я тебе, як сина любила, не думала, не гадала... Хоч би дочку віддати заміж, і жених є, так от не йде ні за кого. З тієї пори, як ти з нею женихався, мов причарував дівку. Дурна і я була, що позволяла вам до зорі от тут стояти... Ой, лихо мені!...

Дубило: А що-ж мені робити. Ти цого не понімаєш: у багатого чоловіка росхід великий.

Онищиха: Пожди ще хоч з місяць. Видно моя доля така!

Дубило: Ну, значить, так і буде. Я добрий чоловік. Другий за місяць накинут би двацятку, а я накину десять грошей і почекаю. Та гляди, тоді буду жалуватись у волость. (Не попрашавши, виходить).

Гая (плачучи, кидається до матері): --
Ох, мамо, мамо!...

Онициха: Не плач, доню, не плач, ясочки мої, видно така вже доля твоя.

Гая (співає №. 19-ий)

Ой, одна я одна,
Як билинонька в полі,
Та не дав мені Бог
Ні щастя ні долі. (2 рази).

Ані братіка я,
Ні сестрички не знала,
Між чужими зросла
Та вже вянути стала... (2 рази).

Деж дружина моя?
Де ви добрій люде?
Іх нема, — я сама, —
А дружини й не буде... (2 рази).

(Падає мамі на груди): Ох, мамо, мамо
хоч би дала ти мені очі йому вицарапати.
Може лекше би мені стало...

Онициха: Годі, доню... його Господь тяжко скарає за нас... Ходім до хати; он, злається, люде йдуть... Ходім! (пішли до хати).

ЯВА VI.

Панас і Харко — виходять з шиньку обнявши.

Харко: Благодарю за компанію.

Панас: Дякую за товариство... Добра горілка! Тільки знаєш що... від коли Явтух став шинькувати, — стала горілка розвесена... За Янкелем цого не помічав я.

Харко: Ну?

Панас: Ўй-же Богу! Хоч він і єврей, а все ж ій-же Богу, був чудесний чоловік. Шкода!

Харко: Вірно. А мені що: і в того служив і в цого служу, а буде третій — і в него буду служити.

Панас: Як шинькував Янкель (дає нюхати) прошу... то я хобаство мав, а став Дубило, — все пішло шкереберть, чорти батька эна куди.

Харко: Дубом стало?

Панас: Дубом... Щоб він сам дубом став! Щоб його так чорт хапнув, як і Янкеля!

Харко: І цапне! ей-же-ей цапне! Впомниш мое слово!

Панас: Спасибі за добре слово. (цілються. Обнявши, виходять, і співають):

Ой, за горою, за крутою
Злі собаки виуть.... і т. д.

ЯВА VII.

Ривка, а потім Харко, Панаś й Дубило.

Ривка (входить з дітьми): Скрізь по селі обходила... Думала, що люде добрі відда-
луть те, що винні, аж ні, -- кожний смієть-
ся, глузує і більш нічого... Боже мій, колиб
мені зібрати хоч яку копійку і виїхати звід-
си з дітьми... До кого не пішла, кожний kle-
неться, що нічого не винен, що віддав Ян-
келеви... Де-ж та правда, Боже сильний, куди
вона поділась?... (плаче, а дали співають
всі троє) №. 20-ий:

Боже, зглянсь на мене бідну,
Нешчасливу сироту!
Де з дітками я подінусь,
Хто прийме, куди піду?... (2 рази).

Куди скриємся від горя,
Де найдем собі привіт.
Кого скинуть муку впросим,
Ту зневагу, що болить?.. (2 рази).

Ми з тобою, Боже правий,
Зеднаємся душой; —
За свою зневагу плачем,
Боже, зглянсь і дай покой. (2 рази).

Боже, зглянсь на нас нещасних,
Бідних, бідних сиротят!
Де найдем собі ми ласку?
Хто прийме, куди підем?..

Харко (вертається): Начхатъ!... Мені що? Нехай й Дубилу цапне!... тоді я, пожалуй, сам відкрию шинок й уже не буду зватися Харком, а Харитоном Івановичем... Ха, ха, ха... (пішов у шиньок).

Панас (кричить за сценою): Харко! Харко!... (входить). Ні, голубе, пожди, не втечеш... таки буде мое зверху... (побачивши Ривку). А... Ривка!... А ти чого плачеш, га-а? За Янкелем?... Поминай, як звали!... То не чорт його хапнув, а Дубило.. Хе, хе, хе!... Ну й гаспид же він!... Хоч би головою кивнув, хоч би хвостом махнув... Ну та й того-ж ти плачеш? (з далека чути тихий спів):

Шумлять верби коло греблі,
Що я насадила, —
Нема-ж моого миленького,
Що я полюбила!

Ривка: Немаю куди дітись з дітьми... Вже й просила, й молила, і в ногах валялась, і, навіть, дітей заставляла по землі плазувати, щоб Дубило, та другі люде віддали хоч по полтині за рубель, хоч по двацять грошей... Ні один не хоче й копійки віддати.

Панас: Ну, а Явух теж не віддає?

Ривка: Ніхто не хоче...

Панас: Ех, люде, люде! І коли ви Бога будете боятись? Так один з другого і греbe! Охо-хо-хо!

Ривка: Там й за вами, Панасе, карбова нець остався, ви людина богохвільна, не захотите, щоб чуже за вами пропадало.

Панас: Я? До копієчки Янкелеви віддав учора, сам своїми руками взяв у мене.

Ривка: Бога у вас в серці нема таку неістину казати! Я знаю хто віддав, а хто ні.

Панас: Отже, ій-Богу, віддав... Ех, люди!... (входить Дубило). Побоялись би ви Бога, сусіде! Ви-ж, я знаю, винни були Янкелеви. Віддалиб... Ій-Богу, требаб вам хоч трохи віддати.

Дубило: А мені що віддавати, коли я йому в пятницю своїми руками всі гроші приніс до грошика? Другий раз стану платити, чи що? От ви друге діло...

Панас: А чого-ж друге, коли як раз теж саме, як й у вас?

Онищиха (виходить з хати й дає яйці Ривці): Бери, небого, не взищи! Осталось там за мною ще кілька грошей, — віддам, як Бог дастъ. Послідне принесла.

Дубило (в бік): От хитра баба! Мені не віддала, а Ривці найшлось. Пожди-ж!

Ривка: Спасибі вам, Параско, і за це. Бог вас не оставить, сторицю верне... Ви одна яка маєте справжнє серце, душу... А ви, пани хазяїни! Господь вам заплатить за чужу

працю. Кожна моя копійка, моя тяжка праця пектиме вас вогнем, різатиме вас тяжко, боляче... У! Хазяйни!... (Хутко вийшла з дітьми).

Панас (йде в шиньок): Я що-ж... до копієчки, до грошика... Охо-хо-хо... Кумедія!.. (пішов).

Дубило (сам): Може би підводу дати за ті гроші, що Янкелеви винен, всеб на душі полекшало?.. Е, ні, люде догадаються, що з Янкелем не розчитався... Ну й народ!.. (пішов у шиньок).

ЯВА VIII.

Гаврило, Гнат, Олеся, хлопці й дівчата

(Входять співаючи):

Ох, ох, та не люби двох!
За рибкою борщ
Їж коли хоч,
А не хоч — вибачай,
І ложечки не вмачай,
Ох! Ох! Та не люби двох! і т. д.

Гаврило: Ну як хочете, а я дальше з вами ні телень, не піду! (сів).

Олеся: Чому-ж? А, я знаю, він біля Галі остается... Дарма, Дубило давно заняв місце!

Гаврило (піднявшись): Цить, цокотухо! Ти звідки знаєш?

Гнат: Овва! Яка новина! Про це, як жмелі в селі жужать!

**Парубок 1.: Я сам бачив, як він стояв з
Галиною.**

Олеся: Та й цілувалися!

Гнат: Солодко!

Дівчина: Аж до плачу!

**Гаврило: А щоб вам позакладало! (пішов
у хату).**

**Олеся: Таки й потяг до неї! Ха, ха, ха!..
(сміх).**

Гнат: А ну, хлопці, заспіваймо якої!

Всі: А справді... Олесю, починай!

Олеся: Гаразд, тільки ви помагайте.

Всі: Добре, добре!

Олеся співає №. 21-ий:

Ой поїхав мій миленький,

У торжок, у торжок,

Купив мені гостинчика,

Батіжок, батіжок.

Ой приїхав милій з торгу,

Як панок, як панок,

Тай повісив гостинчика,

На кілок, на кілок.

А я сіла у куточку,

Тай дивлюсь, тай дивлюсь,

Мене кортить танцювати,

Тай боюсь, тай боюсь.

Ой не бійся моя мила,

Лиш гуляй, лиш гуляй,

Візьми собі гостинчика,

Тай махай, тай махай.

(Музика переходить в гопака).

(Занавіса).

ДІЯ IV.

НІЧ.

Сцена обставлена так, як й у 2-ій дії.

ЯВА I.

(За сценою чути спів Дубили) №. 23-ий:

Люлька-ж моя червоная
З вечера курилася, —
Положив їй на полицю —
Упала, розбилася. (2 рази).
(Входить).

Обняв я головоньку,
Став я журитися:
Бідна-ж моя головонька,
Як люлькою розжитися (2 рази).

Пішов я до Київа
Люльку купувати:
Найшов люльку червоную,
Ні з ким торгувати. (2 рази).

Уздрів дівку на дорозі —
Пшоно продавала,
Вона мені й люлечку
Мою сторгувала. (2 рази).

Як пішов я до дівчини
Люлечку курити,
Зняла вона зіречину
Та й хотіла бити!... (2 рази).

Е-ех, хо, хо, хо, хо!... Як раз сьогодня минає рік, як на оцім самім місці хапнув хапунтій знає... Тільки з того часу, — хоч й живеться мені добре, — я не можу заспокоїтись: Здається мені, ніби-б я був причиненою... Ну що робить, не всім однаково Бог дає: в одного цукру багато, а в другого й перцю чорт має... (підходить до млина) Янкеля!... Де він, що з ним, — Бог його свиняй, Гаврило!... Мабуть, клятий парубок, знову помандрував до дівчат... (позіхає). А-а-а-а... (закамянів на місці). Цур тобі... Пек тобі!... Що за лихо летить?! А бий тебе сила Господня!.. Хапун... в містечко, мабуть знову поспішає... Бачиць ти собача віра, як запізнився на цей раз: північ пробило, а він ще тільки в дорогу зібрався... Сюди летить.. Що це він знову на мойому містку хоче відпочивати? Бачиць ти, яку собі моду завів. Пожди, поставлю я нарік фігуру тут, тоді не станеш по дорозі, як пан у заїздні двори, на мій місток зайжати... (в оркестрі гомін). Е, що це він так гомонить? Треба здається, знов за явором заховатись... (ховається за дерево).

ЯВА II.

Дубило, Чорт і Янкель.

(В оркестрі буря; влітає Чорт з Янкелем і падає на місток. Обидва вскають на ноги.

Янкель: Ой-ой!... І що ето за свинство, не можете ви полегонько опускатися на землю!... Я думаю у вас в руках живий чоловік.

Чорт: Чоловік, та ще з тлумком, щоб вам обом провалитися крізь землю!

Янкель: Пхе! Що вам мішає мій тлумочок? Я його сам держу, вас не заставляю!!!

Чорт: Тлумочок! Ціла гора всякого дрантя. Насилу доташив, у-ух! На це згоди не було...

Янкель: Ну, а где, скажіте, ето видно, щоб чоловік іхав в дорогу без вещей?... Везете чоловіка, везіть і його вещі, це вже й без всякої згоди можна поніматъ... Хіба поганяється хазяйну своє добро кидатъ?... Ви, я бачу, хочете бідного Янкеля обмануть...

Чорт: А!... Хто тебе обмане, той й трьох днів не проживе. Я вже не рад, що звязався з тобою...

Янкель: Ви, думаєте, я дуже рад, що познакомився з вами? Ой-ой, важний пурец! А ви, краще, скажіть мені, яка у нас рік назад умова була? Ну ви, може забули, так я вам пригадаю: ми бились об заклад?

Чорт: Хіба я кажу, що не бились?

Дубило (за деревом): Ну-ну, що буде далше?

Янкель: Ну, як вам й сказатъ, що не бились, коли бились, на цім самім місци, у цей самий день. Може ви не тямите о чим, то я зараз пригадаю: Ви кажете: Янкель бере проценти, Янкель споює людей, Янкель жаліє тілько своїх. Ну, може ви того не говорили, а я може вам не відповів: от тут стойть мельник за явром. Колиб він жалів Янкеля, то крикнувби: „Пане Чорт, кидайте, — у нього жінка, діти”... Але він не крикне... Раз.

Дубило: От вгадав, підлій!

Чорт: Ну, раз!

Янкель: А ще я говорю, тямите мое слово: як мене тут не стане, мельник відкриє шинок і стане розбавляти горілку; а проценти він і тепер дере з людей... Два!

Чорт: Ну, два.

Дубило (чухає потилицю): Як це він все може вгадати, клятий?

Янкель: А як ви думаете, як би тут були наші єврейчики, та побачили, що ви зо мною хочете зробити, — який би вони гвалт підняли, га? А про мельника через рік, кого не спитайте, свої скажуть: а нехай його чорт візьме... Три!

Чорт: Ну, три... Я не відказуюсь.

Янкель: От це добрий інтерес був би, як би ви ще відказались. Який би ви були після цього чесний, благородний чорт? А ви краще скажіть, яка умова?

Чорт: Я все зробив: лишив тебе на рік живим — раз. Притаскав сюди — два...

Янкель: А три? Щож буде три?

Чорт: Виграеш заклад, відпущу тебе на всі сторони.

Янкель: А страта?.. Хіба ви не повинні вернути мені страту?..

Чорт: Страту? — Якаж у тебе може бути страта, коли ти торгував у нас без всяких патентів цілий рік?... Ну, що? такий барыш тут в три роки не візьмеш... Диви, який тлумак приволік!

Янкель: Ой-ой! І знов тлумачком дорікаєте!.. Що я собі там торгував, то мое щастя... Хіба ви лічили мій барыш?

Чорт (сердито): Ах ти шарлатан!

—Янкель: Я шарлатан? Ні то ви шарлатан, гицель, лайдак, паршивець!..

Чорт: Ще не відомо, хто виграв! Що мельник тебе не пожалів — це правда, а решту ще побачимо, людей розпитаємо, може він і не думав відкривати коршму.

Дубило: Відкрив! Ех, щоб то було ще з рік не відкривати шинків!..

ЯВА III.

Ті-ж і Гаврило.

(Пяний йде, пританцює й співає, Янкель ховається, чорт стоїть посеред кону).

Гаврило:

Ходить гарбуз по городу
Питається свого роду:
Ой чи живі, чи здорові
Всі родичі гарбузові... і т. д.

Чорт: Здоров був, чоловіче! А де це ти так намалювався?..

Гаврило: Тпру-у-у... От бісові ноги з норовом! Коли треба не йдуть, а як побачили, що у чоловіка перед самим носом малятить щось, тут вони й пруть собі вперед... А ти це що таке? я щось не розберу...

Чорт: Я собі за позволенням — чортяка.

Гаврило: Ну-у? Брешеш, я думаю. — Е!.. А може й твоя правда. Такі й роги, й хвіст, — все як слід. А чого-ж ти тут шляєшся? Га?

Чорт: На прохід вийшов.

Гаврило: А!... От бачиш ти, яка чудасія.
Розкажу я людям, що бачив твою милості,
так ніхто й не повірить... Чи не ти часом
старого Анкеля хапнув?

Чорт: Я самий!

Гаврило: А тепер-же кого? Мене, чи що?
То я закричу, ей-Богу, закричу... Ти не
знаєш, яка в мене горлянка!

Чорт: Нашо ти мені здався?

Гаврило: Може мельника? Покликати
тобі, то я зараз... Е, ні, стій! А хтож у нас
шинькувати буде?

Чорт: А у него хіба є шинок?

Гаврило: У него?.. Аж два: один в селі, а
другий при дорозі.

Чорт: Ха, ха, ха! Чи не через те тобі й
мельника жалко?

Гаврило: Ой! Як ти смієшся здорово..
Ха! Не такий він чоловік, щоб його жаліти... Він думає, Гаврилко-дурень.. Ну, це
таки правда: я собі не дуже розумний чо-
ловік, вибачте мені. А все таки, як їм, то в
чужий рот каші не кладу... І як оженюсь,
то для себе, а як не оженюсь, то також для
себе. Правда, чи ні?

Чорт: Правда, воно-права, а тільки для
чого це?

Гаврило: Хе, може тобі не треба знати,
то й не знаєш, а я знаю. Ой, знаю я добре,
нацо він хоче мене оженити. Цалніть со-
бі мельника, — найдеться у нас кому шин-
кувати і без него... Ну, а я добрий...

вік... Тьфу! тьфу! вибачайте, ваша мілості! Отже чоловіком назвав чортяку... Ти собі, як хочеш... бери його, а я піду спати, бо чогось голова мене болить... Ага! (пішов у млин, співаючи: „Ой чи живі”).

Чорт (до Янкеля): А здається твоя правда, Янкель. Дай мені живо яку одежду, я одягнусь. (Янкель дає штани і чемерку; чорт вдягається).

ЯВА IV.

Тіж і Панас.

Панас (входить п'яній, босий без свити й шапки, з батогом в руках).

Цабе, цабе... соб... (співає):

Пропив свитку і чоботи,
І шапку з затилка...
А в мельника у шиночку
Предобра горілка...

Цабе... цабе... Ей, яка там бісова тварюха стоїть на дорозі?.. От колиб не лінувався, яб тобі показав! Цабе, цабе... Половий...

Чорт: Я з тобою, чоловіче, хотівби побалакати трохи...

Панас: Трохи? Ну базікай, бо ніколи, до шиньку треба... Ну?

Чорт: Про кого ти таку гарну пісню співав?

Панас: А тобі яке діло. Співав я про мельника, що євреїв завше лає, а сам, як липку, людей обдирає. А чи гарна пісня, чи ні, то мені знати, бо я сам співаю. Може

хто від цеї пісні скаче, а хто й плаче, от що... Цабе, цабе! То ти ще стоїш?

Чорт: Стою.

Панас: Чого ж ти стоиш?

Чорт: Ти співав, що у мельника добра горілка?

Панас: Ач ти який... хитрий! Де в біса добра!.. Ти мабуть не чув приказки: поперед батька не ліз в пекло... Я краще до кінця співатиму. (співає)

А у мельника в шиночку

Предобра горілка...

Ой, горілки дві бутельки

І... води бутелька...

Ну, що, все таки стоїш? — Чого ж тобі ще треба?

Чорт: Зараз, зараз піду. Скажи мені ще: а що ти подумавби, колиб вашого мельника та хапнув чорт, як і Янкеля?

Панас: А мені що! — нічого не подумаю. Таки сказати по правді, й вхопе, ейже Богу вхопе! Булоб лучше, якби він замість Янкеля зразу його хапнув. Е! та ти бачу все стоїш...

Чорт: Ну, ну! Йди собі, коли ти такий сердитий.

Панас: Пішов ти?

Чорт: Пішов.

Панас: Кумедія. Цабе, цабе, цабе... (Йде, співаючи).

Воли мої кругорогі,

Прибавляйте бігу,

Пропив мельнику колеса

Проплю і телігу. (2 рази).

За коном чути гуртову пісню.

Чорт (до Янкеля): Дай кращу чемерку, скоро!

Янкель (дає): Звольте! тільки, прошу не замашейничайте!..

Чорт (вдягається, наклав на голову шапку): Ну, ну!..

ЯВА VI.

Входить Харко.

Харко (несе чоботи на палиці; ще за коно балакає до себе): Мені що, нехай сам чортяка підійде, то не віддам, бо сам заробив... своїми руками. (побачивши чорта, став і дивиться на него).

Дубило: Харко! Ну й молодець! От куси цого! — це мій чоловік.

Харко: Це що за мара?.. Може грабитель який?.. (До чорта). От що: краще й не підходь, — не дам!

Чорт: Що ти, хіба я не маю чобіт?

Харко: Так чого-ж ти стовбичиш тут у ночі?

Чорт: А я, бачиш, хочу тебе запитати...

Харко: Загадку, чи що? Звідки-ж ти знаєш, що я умію відгадувати загадки?

Чорт: Від людей!

Харко: Чудно! (Закурює цигаретку). Ну, тепер кажи: які там у тебе загадки?

Чорт: Скажи мені, прошу, хто тут по твоєму найкращий чоловік?

Харко: Я!

Чорт: Ти? Може лучший є?

Харко: Ти питаєш, як по мойому?.. Ну, так я сам себе ні за кого не віддам.

Чорт: А мельник... Який чоловік?

Харко: Мельник?.. (Косо глянув на чорта). А ви, часом не з акцизу?..

Чорт: Ні.

Харко: Може при поліції де стоїте... по якій тайnosti?

Чорт: Та ні!.. Такий розумний чоловік, а не уміє відріжнити простого чоловіка від непростого.

Харко: Хто тобі сказав?.. Та я, брат, у тебе в костях і то все виджу... Так який чоловік, — питаєш, мельник?

Чорт: Еге.

Харко: Такий собі: не високий, не низький... з середних!

Чорт: Е, не те!

Харко: Не те? А щож? Може хочеш знасти, де у него бородавка?

Чорт: Та ні! Чи хороший він чоловік?

Харко: Як виджу — ти дуже приткий.

Дубило: Молодець! От язик, так язик!

Харко: Для мене, брат, всякий чоловік хороший. Це, що ти собі думаєш: на дурочка попав, чи що?

Дубило: Так його, так його, люциперового сина!

Чорт: Стійно, служба! Щось бачиться я з тобою йду, йду, та не в ту вулицю завернув...

Харко: Не знаю, як ти, а я з усякої вулиці вийду.

Чорт: Та я тебе питаю: хороший мельник чоловік, чи ні... а ти куди мене завів?

Харко: А дай я тебе запитаю: вода хороша, чи ні?

Чорт: Вода? А чим-же плоха?

Харко: А коли є квас, то й від води відвернешся, — не хороша.

Чорт: Пожалуй, не хороша.

Харко: А коли стоїть на столі пиво, так тобі й квасу не треба!

Чорт: Правда.

Харко: А піднеси чарку горілки, й на пиво не подивишся?

Чорт: Так то воно так...

Харко: Вот то-то й воно-то!.. (Закидає чоботи й хоче йти).

Чорт: Ну, іди, коли так, своєю дорогою. А я підожду москаля Харитона Трегубенка.

Харко: А тобі нашо він?

Чорт: Та так!.. Казали Трегубенко — розумний чоловік: може ввести й вивести. Я й подумав, чи не ви це сами будете. Аж бачу, ні!

Харко (поставив чоботи на землю). А ну запитай мене ще.

Чорт: От що. Скажи мені, хто був лучший, — Янкель, чи мельник?

Янкель: Ну, ну?

Дубило: А ну, ну?

Харко: Так би зразу й говорив, а то... Я

тобі відповідь по пунктам дам.

Дубило: Молодець!

Харко: У Янкеля був один шинок, а у мельника — два!

Дубило: Е, не так щось заговорив.

Янкель: Ну, ну, далі.

Харко: У Янкеля я ходив в постолах, а тепер у мене й чоботи вирости...

Чорт: Тоб то як?

Харко: Хе, як!.. У нас так: одно відро повне, а друге пусте, — одно йде вверх, друге вниз. У мене були постоли, стали чоботи... Зрозумів?

Чорт: Здається ми йдемо як раз туди, куди треба.

Харко: Тю-тю! Назви ти мені Янкеля хоч квасом, так мельник буде пиво, а колиби ти дав мені вина, то я і від пива відка-
зувсяб...

Чорт (радісно): Не вже?

Харко (замітивши хвоста, наступає на него).

Чорт (підскакує на місци): Ай, яй, яй!..

Харко (свистнувши): Еге-ге-ге! От шту-
ка, так штука!..

Чорт: А ви як думали?

Харко: Он ви яка птиця!

Чорт: Еге...

Харко: Еге-е-е...

Чорт: Як бачиш.

Харко: Значить ви того... Янкеля мину-
лого року?...

Чорт: Егеж!

Харко: А тепер.... за мельником?

Чотр: Егеж... Що скажете?

Харко: Бери! Не заплачу... Моє діло — сторона. Сяду біля шинку і буду третього шинкаря дожидатись... (згинається за чобітми; чорт миттю зникає). Тыфу! все зле та лише! Де він дівся?.. Щез, собача віра! (йде). От воно що: одного хапнув, за другим прилетів... Засватав чорт Янкеля, — придане дісталось мельникови; тепер сватає мельника, а придане — мені. Виручка за горілку у мене, — буду сам шинкувати. Не стане тепер Харка Трегубенка, а буде Харитон Іванович Трегубов... Тільки я не дурак: у ночі мене на цей місток і тряником не виманеш...

№. 23:

Хор за сценою:

Спішими ми давно, батьку,
І щиро просим тебе:
Давай-же хутко, мерщій добутку.
Пробувати силу, прудко!
За руки, за ноги потягнемо хутко!
Ой, Дубило, чи ти мельник, —
Для бісів усе одно! —
Оставляй же своє мливо
В пекло скоро, хоч ліниво
Йди біжи, біжи, біжи!!
Там загрієм, там завієм
І вогнем, і вітром!
І музика буде грати —
Будем, будем танцювати —
Будем танцювати...

(Музика переходить в концерт а через хвильку зявляється чорт і співає)

Ей розікрийтесь, багнища пекельні!

Вогниско, жариво готуйся мерцій,
До тебе в гості смертельні!...

Приймайже жвавіще! печи гарячіш!..

Ха, ха, ха, ха, ха, ха...

Ха, ха, ха, ха, ха!.. (пекельний сміх).

(Музика переходить в концерт. Чорт підлітає вверх, робить два-три взмахи над тим місцем, де стоїть ні живий, ні мертвий Дубило; Дубило наміряється утікати, але в той самий момент, як він перебігає через кон до млина, посеред кону чорт налітає на него, хвата його і піднімається з ним вверх. Концерт міцніша. Янкель збирає свої речі, бере їх на плечі і зникає).

ЗАВІСА.

ДІЯ V.

ШИНОК.

Сцена обставлена так само до-стоту, як і в 1-ій дії. Янкель спить на ліжку, Харко на столі а Панас під столом. За кілька хвилин до підняття завіси і як підніметься вона, — музика продовжує грати сон № 7. Так сцена триває кілька хвилин. Янкель по даному знаку з оркестри у сні під акомпанімент музики співає тихо один куплет: „Ой пожалуйста господин”... Музика пе-

реходить зараз же в сон, а через хвилини дві-три починає акомпанювати Панасови, який теж по знаку у сні співає один куплет: „Воли мої круторогі”... Музика повинна а-компанювати дуже тихо, як також повинні співати тихо, не гукаючи, наче у сні. Янкель і Панас. Далі перейшовши знову в сон музика постепенно доходить до сильної бурі, в якій рантом проснувшись, Янкель і Харко — як хто може — злітають зі своїх місць і здираються по середині сцени. Панас, чухаючись, вилазить з під стола. Музика раптово стає. Павза.

ЯВА I.

Янкель, Харко і Панас.

Панас (позіха): А-а-а-а... Кумедія!

Янкель (до Харка): Ну?

Харко: Що таке?

Янкель: Ти... бачив?

Харко: Що бачив?

Янкель (боязко водить очима): Явтуха бачив?..

Харко: До дому пішов ще вчора.

Янкель (після павзи): Ну, ну!

Харко: Що з вами, хазяйне?.. Ви наче...

Панас: Кумедія! (позіха) А-а-а-а!

Янкель: Ущінни мене, прошу!

Харко: Та на віщо я буду вас щипати?

Янкель: Прошу ущіпни! Я тебе прошу...
(Харко щипає за руку).

Янкель: Ай-яй-яй!.. Ну й щипаєш ти!

Харко: Казали-ж ущіпнути...

Янкель: Ну, ну! (про себе). Так... так, це мені снилося... у сні...

Панас: А-а-а-а... Кумедія!..

Харко: Що вам таке снилося?

Янкель: Ой, не питай краще!

ЯВА II.

Тіж і Ривка.

Ривка (входить): Янкель, ти вже встав?

Янкель: Ой встав, Ривинє, встав... нехай Бог боронить!

Ривка (злякавшись): Що з тобою?.. Ти хворий?...

Янкель: Ой, ні!..

Ривка: Ти не добре спав?...

Янкель: Сон!... сон... Такий страшний сон мені приснився, що нехай Бог боронить!..

Ривка: Що таке?

Харко (сміється): Невже, хазяїн, вам хапун приснився?

Янкель: Так, так, ти вгадав, він самий!... Ой, Ривинє, слава Богу, що я проснувся!

Ривка: Це тебе Бог покарав, що ти ляг спати і не помолився Богу... Я просила, а ти не послухав.

Панас: А мені снилося, що я... А-а-а-а!.. що десь я пропив все до сорочки: й хазяйство, й воли, й воза... З одним тільки батіжком остався... А жінка, матери його чорт, десь схватила мене за чуба, та так мяшкурила, так макогоном саданить, аж

мені не добре зробилося... А-а-а-а!.. Вона лупить мене, а я собі співаю, вона чеше, а я співаю... Кумедія! Дай, Харку, бляшанку похмелитись.

Харко (дає горілку): Ну-ну, добрий сон!

Янкель: Це мене Бог покарав, я согрішив... Тепер і дітям закажу, як треба жити, щоб Бога не гнівити. Як згадаю, то брр... страшно!..

Ривка: Тобі Дубило наговорив про хапуна, — він тобі й приснився.

Янкель: Ой приснився, не дай Боже в друге...

Ривка (сміється): Так тобі треба, Яшенька, слухай завісі мене, то й тобі буде доброе.

Всі (разом):

Всім нам добре... і т. д.

Ривка:

Не багато пийте прошу
Я вас дуже, хазяї!
У нас свято є велике, —
Пийте скоро, йдіть собі.

ЯВА III.

Тіж і Дубило (входить з повязаними зубами).

Дубило: О-ох! О-ох!.. о! Зуби мої зуби!

Панас: Що це з вами, сусідо?

Дубило: Ой, дайте поки! О-ох... о!

Харко: Чи не приснився часом і вам хапун?

Дубило (дивиться на него): А... Ти-ж...
Звідки знаєш?! О-хо-охо!

Харко: Тут Янкель теж насилу до себе
прийшов.

Дубило (здивовано): Що?! І йому?..
Деж він?

Харко: Зараз увійде.

ЯВА IV.

Тіж, Янкель і Ривка.

Янкель (входить): Здорові були, гос-
подин Дубиленко!.. Що з вами?

Дубило: А... Янкель.. О-хо-хо-ох!
Дай поки!

Харко: Йому теж, як вам, хапун при-
снився!

Янкель: Вам теж!?

Дубило: Тобі теж!?

Янкель: Еге..

Дубило: Еге-е-е...

Панас: А-а-а-а!.. Кумедія!

Ривка: Виходить, що вас обох за щось
покараав Бог, наслал на вас хапуна?

Дубило: Ой, наслав... Ой, наслав!..

Янкель: Що з вами було, Дубиленко?

Дубило: О-хо-ох!.. Розказувати бага-
то... Як ото я вчора пішов від вас, та ма-
бути випив крепко... о-ох... Йшов я до мли-
на спати. Чи я упав, чи... Що зі мною бу-
ло --- не памятаю, тільки сниться мені, що
мене... той... як його в біса?... Хапун несе...
Кинувся — дивлюсь: я не в млині, а кру-
гом темно, холодно й мокро. Приглядаю-

ся лучше, -- аж я в багні лежу... Тут мені голова колесом пішла!.. Мабуть думаю хапун мене приніс і кинув в болото. Я як кинусь, та в ноги... А за мною щось тупотить і страшно рєгоче... З переляку я загнався в ставок, що біля млина, -- по самісіньку шию... О-ох... о!...

Панас: А-а-а-а!...

Янкель: Щож далі?

Дубило: А що-ж далі... Колиб не хлопці і дівчата, що йшли в той час біля млина, - пропалаб моя головонька!

Харко: Виратували вас?

Дубило: Ох, виратували... Весь мокрий був... Ох, зуби мої!..

Панас: А ви, сусідо, підкріпіться, -- як рукою зніме!

Дубило: Дай справді, Харку, бляшанку сполоскати зуби. — (Харко дає горілку. Дубило пє). Зараз прийдуть сюди хлопці і дівчата, — я їм обіцяв могорич за те, що спасли мене. Ох, зуби...

Ривка: Ви лякали моого чоловіка, що його хапун вхопить, -- за те вас Бог покарав.

Дубило: Ох, покарав... Ой, ой, ой!.. Прости мені, Янкель... і дітям буду заказувати шанувати всіх... хтоб не був: і пана, і мужика, і єврея, бо всі ми — люде.

Янкель: Вибачайте й мені, як я вас чим обидив (подають собі руки).

Панас: Мир і згода! Спасибі... А-а-а-а!..

ЯВА V.

Тіж, Гнат, Гаврило, парубки, Олеся
і дівчата.

Всі (увіходять): Добрий день!

Дехто: Здорові були!

Дубило: От спасибі вам, мої голубята,
що ви прийшли. Янкель! Накажи, щоб при-
готовили ім випити і закусити.

Янкель: Харко! Йди вточи горілки і при-
готов закуску.

Дехто: Спасибі, спасибі!

Олеся: А нас, дядечки, чим будете часту-
вати? Ми горілки не пімо.

Дубило: Для вас, зараз вино принесуть.
Спасибі вам, колиб не ви не був би я сего-
дня з вами. Вік не забуду того, що ви зро-
били вчора для мене!

Дехто: Нема за що, дядьку!

Дубило: Як нема за що! Дякуючи вам я
остався живим.

Харко: А більш не захочете, щоб Янкеля
хапун цапнув? (сміх).

Дубило: О, ні! І дітям закажу, як копати
на другого! (Челядь пє горілку, яку при-
ніс Харко і закусують).

Ривка: Воно завше так: хто копає для
кого яму, то сам перший у нюю впаде.

Панас (пяніє): А-а-а!.. Хлопці! дівчата!..
Ех, колиб я молодший... А-а-а... Заспівайте
нам яку пісеньку.

Голоси: А щож, можна. Давайте, справді заспіваємо якої!

Дубило: Ану, ну! (теж видимо пяніє) розвеселіть нас, мої голубята!..

Гнат (до Олесі):

Чи чула ти, Гапко:

Кличе тебе батько!

Хор:

Через тин, Костин, Костин,

Через терен густий, густий,

Через частий, наборчастий,

Через колищастий!

ЯВА VI.

Тіж і Бучилиха (вбігає сердита з палицею)

Бучилиха: Тут мого пяниці нема?

Панас (ховається під стіл): Гвавт! Ратуйте!... Нема мене тут, нема... йі-же Богу, нема...

Харко: Що це ви, тітко, наче з ланцюга зірвалися?

Бучилиха: День і ніч мокнеш тут, пянице непросепений! Вилазь мені, та йди до дому!

Панас (під столом): Зараз, йі-же Богу, зараз!.. От вийди за поріг, серце, а я зараз за тобою у слід...

Бучилиха: Знаю, як ти підеш у слід! Вилазь мені! (штовхає палицею).

Панас: Гвавт!..

Дубило: Лишіть його, тітко...

Бучилиха: А тобі яке діло! га? Мовчи, бо

я й тобі тут ребра перелічу. Споїв чоловіка до нитки... Щоб тобі такий вік, щоб тобі на язиці чирак виріс, щоб...

Дехто: Але-ж лається, клята!

Бучилиха: А це хто обзывається?.. Хочеш і ти попробувати? (до Панаса): Вилазь, пянице, зараз мені!

Панас: Ой-ой-ой!.. Зараз душко, зараз..

Бучилиха: То ти довго мені будеш вовтузитись... (тягне за чуба).

Панас: Гвавт! Ратуйте, хто в Бога вірує!

Бучилиха: Я тебе зараз поратую... (вityгає і бє палицею).

Харко (розбороняє): Годі вже, що ви тут погром такий підняли!

Панас: Прости мені, душко, присягаюсь сьогодня день... (в бік) Щоб ти була маленькою сказилася!

Бучилиха: Га? Що таке?..

Панас: Я теє... Кажу... А-а-а-а!..

Харко: Бачите він ще не виспався. Простіть йому. Нате вам чарочку, та подобрійтесь.

Бучилиха (пє): Добре тобі казати. Допік він мені до живих печінок... На кого він потобі, більш не буду пити, ій-же Богу, як хожий тепер?... Подивіться.

Панас: Кумедія!

Харко: Та випийте перш... (та пє).

Панас: Випий, випий, серце, підкріпись... (про себе). А щоб ти захліснулась!...

Харко: Ще одну... От так...

Дубило: От так гаразд! Випили й помиритесь!

Бучилиха: Хто, я?.. Помирюсь?.. З ним?..
(дивиться на Панаса). У! Пяниця!..

Панас (відскакує): Ой-ой-ой!.. А а а...
Тъфу!

Харко: Помиріться-ж! Простіть йому.

Всі: Простіть йому, тітко!

Бучилиха (до Панаса): Бач, за тебе всі
люде просять! А ти такий хазяїн!

Ривка: Вибачте йому, він більш не буде.

Бучилиха (дивиться довго на Панаса):
Тъфу! Пропади, сатано!..

Харко: Е, ні, ні, поцілуйтесь, інакше не
можна!

Панас (плачє): Я так тебе, душечко коха-
ю... так болить душа за тобою... А-а-а!..
(до себе): Щоб ти пропала!

Бучилиха: Плачеш!.. (теж плаче). А ти
думаєш легко мені, Панасику, зносити все...
(цилується).

Всі: Браво! Браво!.. (сміх).

Бучилиха (до Дубила): Простіть і ви, ме-
ні, дурній бабі.

Дубило: Прощаю, прощаю!

Панас: Я тепер з радощів, їй-же Богу й
голака пішовби!

Дехто: А справді, давайте!

Голоси: А ну, ну! Давай!..

(Музика і спільні танці).

ЗАВІСА.

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ:

Арендар в клопоті — Комедія в 4 діях25
Батькова казка — драма на 5 дій30
Борці за мрії — драма на 4 дій35
Весілля з поправками — комедія в двох актах ..	.20
Безбатченко — драма на 4 дій35
Горе бабіям — комедія в 3-ох діях30
За днома зайцями — комедія в 4-ох діях ..	.50
Закукурічені Тітки — комедія в 3-ох діях ..	.30
Поцілунок Юди — песа на 4 дій50
Потерчук — песа на 5 дій35
Пригоди вчать згоди — комедія в 4-ох діях ..	.30
Три герби — комедія на 3 дій35
У пушці — драматична посма на 3 дій50
Осінні скрипки — песа на 5 дій30
Жертві темноти — драма на 5 дій30
Клюб суфражисток — комедія30
Адамові сльози — жарт в одній дії20
Артисти — комедія в 4-ох діях35
Родинна Тайна — драма на 4 дій35
Вифлеємська Ніч з нотами50
Життя людини — драма на 5 дій35
Гріхи Молодості — превесела комедія в 3 діях ..	.35
Трох до Вибору — комедія35
Паливода — комедія на 5 дій35
Сто тисяч — комедія на 4 дій30
Нахмаріло — комедія на 4 дій30

Маємо на складі великий вибір книжок різного змісту, прибори до характеризації, музичні твори, музичні інструменти, грамофони, рекорди. На бажання висилаємо каталог.

Пишіть ще нині на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR & BOOK STORE
806 MAIN ST. WINNIPEG, MAN.